

Α.Λ. ΠΙΕΡΡΗΣ

Ο ΛΟΓΟΣ ΩΣ ΑΡΧΗ ΤΟΥ ΟΝΤΟΣ

Ο κόσμος παρουσιάζεται ως ένα πλέγμα στενά συνδεδεμένων συστατικών· δίδεται ως ένα Όλον-μερών.

Η οντολογική εσώτερη αλληλένδεσις θεμελιούται επί της αιτιότητας: τα πράγματα έχουν αιτία του είναι, λόγο της υπάρξεώς των. Το δεδομένο της οντότητας περιλαμβάνει ένα ενύπαρκτο δείκτη προς την ερμηνεία της. Η ύπαρξις δεν αποκαλύπτεται μόνον ως γεγονός, αλλά φωτίζεται επίσης (στην *rerum natura*) με την εξήγηση της δυνατότητας και πραγματικότητός της.

Το Διότι λειτουργεί ενδογενώς εις το Ότι του όντος. Εις αυτήν την ίδια την πραγματικότητα του αποτελέσματος είναι εγγεγραμμένη η δράσις της αιτίας του, ο λόγος του είναι του. Το κοσμικό περιεχόμενο δεν διαρθρώνεται μόνον σε μια συστηματική αλληλοσύνδεσι. Ολοκληρούται περαιτέρω σε ένα Όλον. Αυτή η ολοκλήρωσις προϋποθέτει μια μοναδική έσχατη αρχή ή έναν ωρισμένο συνδυασμό αρχών κατά την έναρξι της πραγματικότητας, μια κοινή έσχατη πηγή και γένεσι όλων των πραγμάτων. Στην περίπτωση του συνδυασμού πρώτων αιτίων (αρχών), πρέπει να καταδειχθεί ότι η συμπλοκή τους είναι ενδογενώς αναγκαία για να εξασφαλισθεί βεβαίως η ολότητα του Κόσμου. Υπό έναν ή άλλον τρόπο, η παντότης της ύπαρξης έχει την αυτή έσχατη ερμηνεία.

Η αιτία του όντος είναι ο λόγος της ύπαρξής του: αυτή η ερμηνεία του είναι ο φωτισμός του. Η αιτία καταλαμβάνει το αποτέλεσμά της, τούτο κατανοείται δια της πρώτης. Ο λόγος του είναι συμπίπτει προς την (οντολογική) κατάληψη του όντος: ένα πράγμα γνωρίζεται επαρκώς όταν η εξήγησι της ύπαρξής του αποκαλύπτεται πλήρως. Πρωτογενώς, είναι η αιτία που γνωρίζει τα αποτελέσματά της.

Το νοείν συλλαμβάνεται στο ον. Όταν η ύπαρξη παραμένει σκοτεινή και θολή, το μυστικό της τηρείται κρυφό. Το μυστήριο του δεδομένου της οντότητας αποκαλύπτεται όταν το είναι εξηγείται, όταν δίδεται ο λόγος της πραγματικότητάς του. Τότε η ύπαρξη καθίσταται διαφανής και φωτόεσσα: καταλαμβάνεται από την αιτία της. Η αιτία του όντος είναι ο λόγος της ύπαρξής του και ο λόγος της νόησής του εν ταυτώ: το αντικειμενικό φως του όντος είναι η νοητότητά του, η οποία απογεννά και τη νοερότητα.

Η έσχατη αρχή του Κόσμου είναι, επομένως, ο κοινός κοσμικός Νους. Συνεπώς η αλήθεια είναι μια οντολογική ιδιότητα. Η αλήθεια του όντος είναι η ουσία του η αποκαλύπτουσα τη ρίζα και το θεμέλιο της ύπαρξής του. Ο άνθρωπος κατέχει την αλήθεια των πραγμάτων εάν αποκαταστήσει την ορθή οντολογική σχέση και σύνδεση προς την αρχή των πραγμάτων (όταν η ψυχή του, π.χ., καταστεί ξηρά στην περίπτωση που το πυρ είναι η έσχατη πραγματικότητα). Υπό μία έννοια, το να γνωρίζεις κάτι σημαίνει να δύνασαι να το παραγάγεις, τουλάχιστον να το αναπαραγάγεις ιδεατά από πρώτες αρχές. Ο Θεός Νους γνωρίζει ό,τι παράγει. Ο ανθρώπινος νους κατανοεί κατά βάθος ό,τι εξηγεί εκ πρώτων αρχών.

Ο έσχατος Λόγος των πραγμάτων είναι, έτσι, η πρώτη αρχή του όντος. Αυτό που παράγει, κυριαρχεί, φθάνει, διαπερνά και ελέγχει κάθε οντότητα στον Κόσμο είναι η παγκόσμια Νόησις του Είναι (ο Αήρ, π.χ., κατά τον Διογένη τον Απολλωνιάτη). Η πλέον λεπτοφυής και διαπεραστική αιθέρια ουσία συλλαμβάνει και περιλαμβάνει και συνέχει το παν: είναι η καταλαμβάνουσα (και κατανοούσα) αρχή. Υπ' αυτήν την έννοια ήδη η Αρχή του Όντος είναι ο Νους και ο Λόγος του Κόσμου (τυπικά το περιέχον κατά την αρχαϊκή νοοτροπία). Αυτή, και καμία άλλη, είναι η θεμελίωσις της Ελληνικής Geistmetaphysik: πνεύμα και νους, νόησις και κατανόησις, είναι αντικειμενικοί προσδιορισμοί της πραγματικότητας, και όχι μια ενύπαρκτη κληρονομιά μιας αλλότριας υποκειμενικής αρχής.

Εντούτοις, ένα ισχυρότερο και αυστηρότερο νόημα προκύπτει αφ' ης στιγμής ερευνηθεί η ίδια η φύσις της Αρχής του Όντος.

Η πραγματικότητα επιδεικνύει νομοτέλεια στις δομές και τις διεργασίες της. Η τήρησις προφανούς νομοτέλειαις υποδεικνύει την επίδρασις κρυφής νομοτέλειαις στις περιπτώσεις που ο άνθρωπος αδυνατεί (προσωρινά) να διεισδύσει στο μυστήριο του πραγματικού. Η νομοτέλεια είναι η πρωταρχική αποκάλυψις του μυστικού της ύπαρξης: συνεπάγεται κανονικότητα. Η κανονικότητα πάλι εκπορεύεται από τάξη. Η τάξη, περαιτέρω, θεμελιωδώς ενιδρύεται όταν επισυμβαίνει μια αρμονική κράσις συστατικών, μια σταθμισμένη ισορροπία

δυνάμεων, μια αναλογική επέκταση ενεργειών. Έτσι, στο βάθος κάθε νομοτέλειας κείται η Αρμονία. Είναι η Αρμονία που συνδέει και συνέχει μαζί τα κοσμικά μέρη σε ένα ενοποιημένο Όλο και τοιουτοτρόπως συνεπάγεται την Ολοκλήρωση της ύπαρξης που πραγματώνεται στο κοσμικό πεδίο. Ότι η Αρμονία, έκδηλη ή κεκαλυμμένη, συνιστά το παγκόσμιο πλέγμα της πραγματικότητας στη νομοτέλεια και οντολογική συνοχή του είναι μια βαθύτατη αρχαϊκή εμπειρία.

Η ύπαρξη της τάξης του Κόσμου εδράζεται στην Κοσμική Αρμονία. Η αφύπνιση της διανοητικής κατανόησης επίσης εδράζεται στην Κοσμική Αρμονία. Η Αρμονία, ως το φως, η διαύγεια και η διαφάνεια του Όντος, συνιστά αμφότερα, και την εσωτερη πλοκή της πραγματικότητας και την ακτινοβολία της προς τα έξω, τον φωτισμό της πραγματικότητας. Η νοητικότητα είναι ένα αντικειμενικό κατηγορήμα του όντος.

Μια αρμονική κατάσταση είναι μια κατάσταση ισορροπίας. Η αληθής αρμονία ουδέποτε είναι στατική: τη αληθεία γνήσια στατικότητα είναι κάτι αδύνατο στην πραγματικότητα. Μια καθαρά στατική κατάσταση θα κατέρρεε αυτομάτως, και το οικοδόμημα που αυτή θα στερέωνε και όριζε θα διαλυόταν. Το ον συνεχεται δυναμικώς, άλλως θα διασκορπιζόταν στο Μηδέν. Η οντότητα είναι ουσιαδώς (τατική) τονική. Η Αρμονία, αντιστοίχως, είναι μια ισορροπία τάσεων, τόνων.

Η αταξία είναι πάντοτε τοπική και περιορισμένη στο χρόνο. Συνίσταται στην υπερίσχυση μιας τάσης, στην κυριαρχία ενός παράγοντα εκ πολλών πραγματικών και εγκύρων. Μια τέτοια οντολογική μονομέρεια είναι πάντοτε τοπικά και χρονικά περιγεγραμμένη κατά την ιδιαιτερότητά της. Καταβυθίζεται και υποτάσσεται σε μια υψηλότερη τάξη συνιστώσα ένα δυναμικό πεδίο ευρύτερο στο χώρο και επί πλατυτέρου χρονικού διαστήματος. Το ολοκλήρωμα της μεταβολής είναι σταθερό επί μεγαλυτέρων περιοχών ολοκλήρωσης. Ο ποταμός είναι πάντοτε ρέων και ουδέποτε ο αυτός σε οιαδήποτε συγκεκριμένη τομή ή τμήμα του, αλλά ως όλον είναι μια οντότητα με ταυτότητα και καθορισμένες ιδιότητες διαρκούσες θαυμαστά στον χρόνο.

Όχι μόνον οι τοπικές ανωμαλίες ολοκληρώνονται σε μείζονες περιφερειακές ομαλότητες, ακόμη περισσότερο, αυτή η δυσαρμονία στην ιδιαιτερότητα του χαρακτήρα της είναι το εξωτερικό φαινόμενο μιας βαθύτερης αρμονίας. Η δυσαρμονία συνίσταται σε τονική ανισορροπία, στην επικράτηση μιας τονικής κίνησης επί της αντίθετης της. Διότι η τάση (τόνος) είναι ενδογενώς διπολικός: η στοιχειώδης τονική κατάσταση είναι εναντιότητα επί ενός συνεχούς. Όμως η συσσώρευση τονικής ενέργειας προς μια κατεύθυνση συνιστά τη δύναμη ισχυρής δράσης προς την αντίθετη κατεύθυνση, καθώς το τόξο και η λύρα διαδηλώνουν. Η Αρμονία είναι τοιουτοτρόπως παλίντονη, θεμελιούται επί εναντιοδρομούσας τονικότητας. Η τονική ανισορροπία δεν είναι μια παραβίαση του νόμου της Αρμονίας, είναι η καταληκτικότερη εφαρμογή και απόδειξη. Φαινόμενη δυσαρμονία είναι βαθύτερη αρμονία. Μάλιστα, η ένταση μιας φαινόμενης ανωμαλίας ενισχύει τη δύναμη της υποκείμενης Αρμονίας: όσο περισσότερο η χορδή τείνεται, τόσο η ισχύς της καθίσταται ρωμαλεότερη, τόσο εντονότερα θα αποβούν τα αποτελέσματά της. Όντως αρμονία αφανής φανεράς κρείσσων: η αρμονία είναι θεμελιωδώς δυναμική και τονική. Η ένταση του Όντος συνίσταται σε μια φαινόμενη οξεία ανισορροπία που διαδηλώνει και φανερώνει μια κρυφή βαθύτερη αρμονία. Το πράγμα επιτυγχάνει δραστικότερα τον σκοπό του όταν η ορίζουσα αρμονία του ενταθεί στα ακρότατα όριά της. Όσο περισσότερο ο τόνος είναι ανισόρροπος, τόσο το πράγμα αυτοσταθεροποιείται στην ταυτότητά του, συμπηγνύει την ουσία του, ενισχύει τη δύναμή του και αίρει την ενέργειά του στα ύψη: ου ξυνιάσι' όκως διαφερομένον έωυτῷ συμφέρεται· παλίντονος άρμονιή' όκωσπερ τόξου καί λύρης.

Συσσώρευση τονικής ενέργειας στη μια πλευρά δημιουργεί την ορμή προς την αντίθετη πλευρά. Η Αρμονία είναι έτσι αυτοσυντηρούμενη: είναι ο ενύπαρκτος νόμος της πραγματικότητας και όχι μια αξιολογική απαίτηση έξωθεν επιτιθέμενη επί της δεδομενικότητας του όντος δι' εξωγενούς απόφασης. Η γενική μορφή του νόμου της Κοσμικής Αρμονίας είναι ακριβώς αυτή: ότι κάθε παραβίαση της ισορροπίας αναγκαία οδηγεί τελικά στην αντίθετη παραβίαση (Η Φρουρά των Εριννυών). Είναι ο Αναξιμάνδρειος Νόμος υπό Ηρακλείτειο διατύπωση: το υπάρχον ζει τον θάνατο αυτού από το οποίο παρήχθη, το φθειρόμενο θνήσκει τη ζωή αυτού που γεννάται από τη φθορά του. Αλλά εδώ ο νόμος αυτός γενικεύεται με όρους της βασικής παραμέτρου της πραγματικότητας: του τόνου του όντος.

Η ουσία κάθε οντότητας στην πραγματικότητα συνίσταται από μια ορισμένη τονικότητα στην παγκόσμια αρμονία. Αυτή η τονικότητα συνίσταται η ίδια σε μια δεδομένη τάση (τόνο) του όντος. Επιδέχεται όμως μια τονική διαφοροποίηση κατά την ένταση: ο μουσικός παραλληλισμός είναι διαφωτιστικός. Και η τονικότητα και η ένταση είναι τόνοι, ο πρώτος ουσιώδης, ο δεύτερος τελεσφόρος. Αμφότεροι είναι ομογενείς: υπάρχει μια συνεχής διαβάθμιση δια της ουσίας προς την τελειότητα εκ των αρχών και της ενάρξεως. Η Ηρακλείτεια οντολογική Αρμονική είναι πιο εύπλαστη από την Πυθαγόρεια: είναι ενδεικτικό ότι η πρώτη ποτέ δεν μαθηματικοποιήθηκε κατά τον τρόπο του Κλασσικού ή Ακαδημαϊκού Πυθαγορισμού. Από το άλλο μέρος όμως, βεβαίως, η Αρμονία συνεπάγεται καθορισμό, όριο, πέρας. Εντούτοις τόνος και υποκείμενο (υλική ουσία) παριστούν μια διαφορετική έκφραση του Πυθαγόρειου Δυισμού Πέρατος και Απείρου: μια έκφραση που οδήγησε τελικά στον Στωικισμό.

Εντούτοις, αν τάση και υποκείμενο είναι εννοιολογικά διακριτέα, είναι αχώριστα realiter. Η μορφή δεν διαχωρίζεται από την ύλη, παρά μόνον ψιλή επινοία, δια γυμνής αφαιρέσεως. Ο νόμος της Αρμονίας είναι ενύπαρκτος στην πρωταρχική ουσία του κόσμου: ο Κόσμος είναι πυρ αείζωνον απτόμενον μέτρα και σβενύμενον μέτρα. Η Αρμονία είναι το εγγενές μέτρο της πύρινης ζωής. Σβέση μέρους του πυρός σημαίνει γένεση άλλων ουσιών συνισταμένων επί μιας διαφορετικής τασικής τονικότητας του είναι: αυτός ο άλλος τόνος (τάση) τελικά θα οδηγήσει στην αφή του αυτού μεριδίου πυρός σύμφωνα προς τον αιώνιο Νόμο της Αρμονίας ως τονικής διπολικότητας και αντιστροφής (παλιντονία). Η αυτή νομοτέλεια παρατηρείται σε κάθε επόμενη μεταμόρφωση της πραγματικότητας, από τις πλέον ριζικές στοιχειακές μεταλλαγές μέχρι τις ελαχιστότατες συγκεκριμένες αλλοιώσεις.

Αυτή η παγκοσμιότητα του Νόμου της Αρμονίας καθιστά την πραγματικότητα διαφανή και φωτεινή εν λεπτομερεία. Δεν είναι μόνον ότι υπάρχει Λόγος του Είναι εν γένει, μια ερμηνεία του γεγονότος της κοσμικής ύπαρξης: τούτο δίδεται ήδη με την προϋπόθεση μιας πρώτης Αρχής της Πραγματικότητας, ή ενός αναγκαίου συνδυασμού Πρώτων Αρχών. Δεν πρόκειται επίσης επιπροσθέτως περί του ότι υπάρχει ένας ειδικός λόγος για κάθε συγκεκριμένη ύπαρξη στον κόσμο, ένας ειδικός λόγος καθορισμένος στη γενική μορφή του: τούτο δίδεται αφ' ης στιγμής προσδιορίζεται ο Νόμος της Παραγωγής του Όντος από Πρώτες Αρχές. Είναι πρωτίστως η φύση αυτού του Νόμου Παραγωγής και ο χαρακτήρας του αντίστοιχου Νόμου Κοσμικής Δομής και Σύστασης (διάρθρωσης) που φωτίζει πλήρως τον κόσμο. Η πρώτη αρχή περιλαμβάνει και καταλαμβάνει συλλήβδην την ολοκληρία της ύπαρξης: την εξηγεί και την συλλαμβάνει. Αλλά όταν η Πρώτη Αρχή είναι η πηγή της Αρμονίας της συνιστώσας την κοσμική υφή κατά την ιδιαιτερότητά της, τότε η ερμηνεία μπορεί να τεθεί υπό τη μορφή μιας συμβολικής ή μαθηματικής εξίσωσης: ο Λόγος του Όντος, η αιτιώδης του πρωταρχή, ισοδυναμεί προς έναν ορισμένο λόγο (ratio), εδράζεται

επί αναλογίας, συνιστά μια ορισμένη σχέση, είναι λοιπόν ένας λόγος υπό όλες τις έννοιες της λέξης. Η συμπερίληψη και κατάληψη καθίσταται αναλυτική εν λεπτομερεία, ανελίσσεται, είναι μια οντολογική πρόταση και συναγωγή. Η άμεση σύλληψη της πραγματικότητας συμπληρώνεται, αν δεν υποκαθίσταται, από τη συνδυαστική της ανάλυση. Έτσι η θεωρία του Λόγου της Πραγματικότητας αναγκαίως εξυφάνθηκε στο πλαίσιο μιας Αρμονικής ανάλυσης της ύπαρξης (που δεν χρειαζόταν οπωσδήποτε να είναι βασικά μαθηματική με τη στενή έννοια).

Εδώ έγκειται η σημασία της διαφοράς μεταξύ μιας Αρχής-Λόγου από μια Αρχή-Νου. Η διαπερώσα, συλλαμβάνουσα και περιέχουσα νοερή λειτουργία βρίσκει τη φυσική πραγματικότητά της στο Πνεύμα και τον Πρωταρχικό Αέρα, ενώ η αρμονική εσωτερική δόμηση, συναρτημένη προς την έμμετρη δράση του ζώντος Πυρός, ευνοεί την ανάδοση της Θεωρίας του Λόγου. Ήδη στο φιλοσοφικό υπόμνημα του Πάπυρου του Δερβενιού ενεργεί ένας σημαντικός συνδυασμός του διδυμού αυτού προσανατολισμού.

Το Πυρ ως η Αρχή της Αρμονίας είναι ο παγκόσμιος Λόγος.

Μεταμορφούμενο πυρ ως η αρχή της ειδικής αρμονίας είναι ο ειδικός λόγος ενός συγκεκριμένου πράγματος, ο λόγος της ουσίας του. Πυρ, Λόγος και Αρμονία συγκέκρानται, είναι τρεις απόψεις της ίδιας πραγματικότητας. Νέα μαθηματικά αντικείμενα και σχέσεις, ιδιαίτερα λόγοι ως αναλογίες, μπορούν να γεννηθούν με κατάλληλες πράξεις και διαδικασίες επί δεδομένων μαθηματικών αντικειμένων και σχέσεων. Νέες λογικές συνδέσεις μπορούν να εγκαθιδρυθούν από ορισμένες άλλες συναρτήσεις με αλύτους συναγωγής και επιχειρηματολογίας. Μεταμορφώσεις του Πυρός δημιουργούν την όλη κοσμική διαποίκιση (διακόσμηση). Ό,τι παράγεται τελικά αναλύεται σ' αυτό από το οποίο προήλθε. Μαθηματικές δομές και λογικές διαρθρώσεις αντιστοιχούν προς τα ολοκληρώματα της πραγματικότητας, προς την οργανικότητα του Είναι. Ο Λόγος είναι Αρχή της Ύπαρξης.

Αρμονία και Συνοχή είναι τα πεμπτουσιακά χαρακτηριστικά του Λόγου. Τω όντι, η Συνοχή είναι ακριβώς αρμονία. Δυσαρμονία συνοχή είναι μια φανταστική ανθρώπινη τεχνητότητα. Η αρμονία δεν είναι καθαρά μαθηματική, ούτε η συνοχή απλώς τυπικά λογική και μηχανιστική. Ή, υπό ισοδύναμη εναλλακτική διατύπωση, τα μαθηματικά και οι μηχανισμοί που υπεισέρχονται στην κοσμική σύσταση είναι οργανικοί. Οι αρμονίες είναι λεπτοφυείς, αιθέριες, όπως στην Αρχαία Τέχνη, ταυτόχρονα δυναμερείς, οξύτατων συντονισμών. Είναι αυτο-παραλλάσσουσες και αυτο-διευθετούμενες, είναι ζώσες. Είναι ακριβείς σε κάθε περίπτωση, όμως όχι ανελαστικά ομοιόμορφες εν γένει. Παρομοίως, η λογική δεν είναι ένας μαθηματικός λογισμός εννοιών, αλλά η ενεργούσα μορφή της πραγματικότητας. Ο Λόγος, αρχή Αρμονίας και Συνοχής, είναι μια ζώσα δύναμη. συλλαμβάνει και απογεννά ειδικούς λόγους όπως συμβαίνει στην οργανική γέννηση.

Οι έμμετρες μεταμορφώσεις του Πυρός ως έσχατης πραγματικότητας συνιστούν το Οικοδόμημα του Κόσμου. Οι αρμονικές διευθετήσεις του τόνου συνιστούν το κοσμικό Όλον. Λογικές διαρθρώσεις του Παγκόσμιου Λόγου (και εντός αυτού) γεννούν τη σύνολη περιπλοκή της πραγματικότητας. Τρεις απόψεις του αυτού πράγματος που διαδηλώνουν την υποκείμενη ενδογενή σύνδεση μεταξύ της Αρμονικής Θεωρίας της Ύπαρξης και του Λογικού Δόγματος του Όντος, με το πυρ, την πλέον δραστική και ελαστική ουσία, ως έσχατη πραγματικότητα.

Ο Λόγος αναδιπλώνει εαυτόν κατά ορισμένη τάξη καθορίζουσα στην πορεία της όλους τους ειδικούς λόγους στην ποικίλλουσα ιδιαιτερότητά τους. Κάθε ειδικός λόγος εκτυλίσσεται επίσης, ως ένα αναπτυσσόμενο σύνολο ιδιοτήτων περί ορισμένα μαθηματικά αντικείμενα.

Ακριβώς όπως τα θεωρήματα που σχετίζονται με την τριγωνικότητα προπεριλαμβάνονται ήδη στη φύση του τριγώνου, και οι λογικές συνέπειες μιας ιδέας έπονται αναγκαίως από αυτήν ως ενεργοί προσδιορισμοί δυνάμει περιεχόμενοι στην ταυτότητά της, έτσι οι οργανικές εξελίξεις αναδεικνύουν κατά έμμετρη πρόβαση ό,τι περιλαμβάνεται συμπυκνωμένα στο οργανικό σπέρμα. Ο Λόγος ως Αρχή της Πραγματικότητας ανακαλύπτεται έτσι να είναι σπερματικός. Φυσικά, μαθηματικά και βιολογικά χαρακτηριστικά συμμειγνυνται και ανακέκρυνται τον Λόγο του Όντος.

Ο Λόγος ως αιθέριο πυρ παρέχει την υλική ουσία του Κόσμου στην ολότητά του, όλων των πραγμάτων στο παγκόσμιο Σύμπαν. Ο Λόγος ως Αρμονικός Καθορισμός, συνιστά τη μορφή και ουσία του Όντος. Ο Λόγος ως ζώσα, σπερματική δύναμη θέτει την όλη κοσμική εξέλιξη σε κίνηση. Στον Λόγο αρχικά συνδυάζονται και συντίθενται μορφική, υλική και ποιητική αιτιότητα εν ταυτώ.

Η τελική αιτιότητα είναι επίσης ενύπαρκτη. Για την αρχαία Εμπειρία του Κόσμου, ένας φυσικός νόμος πάντοτε έχει έναν λόγο, είναι φορέας σημαντικού νοήματος. Αποτελεί (παράγει) έναν άμεσο, και υπηρετεί έναν επέκεινα σκοπό. Αυτή η συνείδηση ενδογενούς τελικότητας στις κοσμικές διαδικασίες βρίσκει τη φυσική της έκφραση στην Οντολογική Αρμονική. Η Αρμονία συνιστά αμφότερα, την ουσία και την τελειότητα, την ύπαρξη όπως και την ένταση του Όντος. Η ύπαρξη είναι θεμελιωδώς κατευθυνόμενη. Ο Λόγος του Όντος είναι πρωταρχικώς το τέλος του: η μορφή είναι μια τέτοια σύσταση που υπηρετεί τον Φυσικό Σκοπό, ενώ ποιητική αιτία είναι η τονική προμόρφωση του Τέλους, η δυναμική, σπερματική του συμπύκνωση.

Ο αντικειμενικός Λόγος αναδύθηκε έτσι πλήρως δημιουργικός, αλλά λειτουργών στο πλαίσιο μιας ενύπαρκτης αιτιότητας. Με τη βαθμιαία εξασθένηση της Αρχαϊκής έμφασης επί του υλοζωισμού, ή επί της φυσικής θεμελίωσης κάθε πραγματικότητας (και την άμβλυνση της συζυγούσας θρησκευτικής ενδοκοσμικότητας μιας τέτοιας έμφασης), το Είναι τείνει να σχίζεται σε υλικό υποκείμενο και ουσιώδη μορφή κατά τέτοιο τρόπο που να καθιστά την τελευταία επίσης αυθυπόστατη υπό κάποια έννοια. Η ώθηση πίσω από αυτή την ιδεατοποίηση της μορφικής άποψης του είναι έγκειται στην απαίτηση απολυτότητας. Η ουσιώδης τελειότητα, σύμφωνα με αυτή την κοσμική εμπειρία, πρέπει να πραγματώνεται απολύτως, υπέρ και επέκεινα της εμποδιζόμενης, ελαττωματικής, ασταθούς και βραχύβιας φυσικής επιφάνειάς της στον Κόσμο αυτό της ροής. Έτσι εγκαθιδρύεται η ιδεατότητα του Όντος ως μια πραγματικότητα υψηλότερης βαθμίδας. Και με αυτήν ο Λόγος καθίσταται υπερβατικός.

Τρεις γενικοί τύποι θεωρίας αναπτύσσονται τότε για να ερμηνεύσουν τον σχηματισμό του αισθητού Κόσμου αναλόγως του εάν η υλική ουσία θεωρείται ότι δημιουργείται εκ του μηδενός, ότι εκπορεύεται δια υποστατικής υποβάθμισης από την υπέρτερη περιοχή, ή ότι υφίσταται ανεξαρτήτως σε ένα ιδιαίτερο δυστικό σύστημα αρχών της πραγματικότητας. Καθ' οιονδήποτε τρόπο και εάν πρέπει να αναλυθεί η σχέση και εξάρτηση της πραγματικότητας από την ιδέα, τα δυο επίπεδα της πραγματικότητας διαιρούν τον Παγκόσμιο Λόγο σε δυο χωριστές οντότητες: ο κοινός Λόγος της Φύσης αφενός, και ο δημιουργικός αρχετυπικός Λόγος αφετέρου, η ενύπαρκτη και η υπερβατική αρχή του αισθητού Κόσμου, η πρότερη ούσα η εικόνα της δεύτερης.

Αλλά στην υπερβατική ιδεατότητα, οι λογικές απαιτήσεις του Είναι, λειτουργούσες εν αφαιρέσει από τους ενδοκοσμικούς διαδήλους σχηματισμούς τους, ωθούν προς την έσχατη απροϋπόθετη προϋπόθεση, το απόλυτο ανυπόθετο. Ο Δημιουργικός Λόγος είναι η αρχή της οργανικής Αρμονικής συνοχής. Ως τέτοιος, εμπερικλείει ακόμα και επί του επιπέδου της

ιδεατότητας, την αρχή της παράλλαξης. Διαφοροποίηση προ-θέτει ετερότητα. Σε κάθε περίπτωση ο υπερβατικός Λόγος δεν μπορεί να είναι έσχατη πραγματικότητα. Το απόλυτο πρέπει να είναι απολύτως απλούν, διότι η συνθετότητα συνεπάγεται ετερότητα, και αυτή, από το μέρος της, διάκριση και σχέση, που αντιφάσκουν προς την απολυτότητα. Το γνήσια απόλυτο δεν υπεισέρχεται σε οποιαδήποτε σχέση με ο,τιδήποτε, όχι με το σχετικό βεβαίως. Ο Λόγος, εξάλλου, σχετίζεται προς τα λογικά μέρη του (τους ειδικούς λόγους). Το απόλυτο, επομένως, δεν μπορεί, ιδιαιτέρως, να είναι δημιουργικό, αυστηρώς ομιλούντες. Δεν είναι καν αρχή, αφού η αρχή σχετίζεται προς αυτό του οποίου είναι αρχή. Είναι συνεπώς επέκεινα της αιτιότητας εξ ολοκλήρου.

Υπέρ τον υπερβατικό, δημιουργικό Λόγο, και όχι υπέρ, ευρίσκεται συνεπώς το Απόλυτο, η κρυφιοτήτα της Ύπαρξης, επέκεινα της Ύπαρξης, περιτυλιγμένο στο Μυστήριο της Μηδενικότητας, της μόνης ταυτότητας χωρίς ετερότητα. Ο Λόγος δεν μπορεί να περιγράψει παρά μόνον αντιφατικώς, αφού ο Λόγος είναι η αρχή της συνέπειας (συνοχής) και δεν είναι το Απόλυτο. Η *via eminentiae* ενδέχεται επίσης να εφαρμοσθεί μεταφορικά, όπως όταν το Απόλυτο καλείται το Εν.

Το Απόλυτο είναι η (άνω) σκοτεινία του Όντος, όπως ο Λόγος είναι το Φως του Όντος. Ο Λόγος αποκαλύπτει το μυστικό της ύπαρξης. Ο Λόγος είναι η λάμψη του Απόλυτου, ακριβώς όπως η Ύπαρξη είναι η ζέση του απόλυτου Μηδενός. Εδώ, ως σε μια πολυδύναμη εστία, συναντώνται πολλαπλά δυναμικά πεδία. Ποικίλες θεωρίες περιστρέφονται περί αυτό το σημείο, μερικές τηρούσες τη βασική δομή και τύπο, άλλες περιπλέκουσες τη σειρά και διαδοχή της προόδου, παραγωγής ή οντολογικής εξάρτησης. Τοιουτοτρόπως, με έμφαση στην απόλυτη αρρητότητα της Πρώτης Αρχής, η οποία είναι τη αληθεία ούτε Πρώτη ούτε Αρχή (καθώς δεν υποπίπτει υπό ουδεμία διαδοχή τάξεως ή σχέση καθ' οιονδήποτε τρόπο), ένα Δαμάσκειο υπόδειγμα θεωρίας υποτυπούται, απαντών σε ορισμένες Γνωστικές προδιαθέσεις. Η Ενότητα ως θεμέλιο της ύπαρξης παριστά το Νεοπλατωνικό κύριο δένδρο, ριζούμενο σε ασφαλές Πλατωνικό έδαφος. Καθ' εαυτότης του πρώτου θεού, και στροφή προς την ύλη του Δεύτερου (που εδράζει τη δημιουργικότητά του) χαρακτηρίζουν τη θέση του Νουμηνίου. Η οντότητα λαμβανόμενη απολύτως, προηγούμενη της ειδητικής διαφοροποίησης και της συστηματικώς αυτο-διαιρούμενης δύναμης του Λόγου, τείνει προς τη Φιλώνειο κατεύθυνση. Ενώ η ενότητα του Νου υπέρ την εννοιολογική και αποδεικτική αναλυτικότητα του Λόγου δείχνει προς το ευρύ φάσμα του Μέσου Πλατωνισμού. Άλλες, και περαιτέρω, διαρθρώσεις μπορούν να τεθούν επαρκώς στην αρμόζουσα θέση τους, αφ' ότου κατανοηθεί πρεπόντως κατά την εσώτερη ουσία της η βασική γραμμή της μετάβασης από τον Λόγο ως Ενύπαρκτη Πρώτη Αρχή στον Λόγο ως υπερβατική Πρώτη Αρχή, και εκείθεν στον Λόγο ως υπερβατική, Δεύτερη, Παράγωγο Αρχή.

[Άνοιξη 1995. Έχει τροποποιηθεί ελαφρά γλωσσικά]

